

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ האזינו, ה'תשל"ג

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ האזינו, י"ג תשרי, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת וכו' ר' מאיר ע"ה

בן הר"ר אהרן ע"ה

נפטר י"ב תשרי, ה'תשנ"ו

פריימן

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ג

בי"ה, ד' מ"ח תשי"ח
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' יחיאל מיכל יהודא ליב שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ח תשרי ובו ר"פ מפעולותיו בשבועות שעברו, וכנראה שאסיפת עשיית תכנית מראש כבר הביאה סדר בהפעולות, אף שכנראה מהפ"כ מצעירי אגו"ח לא נצלו אותה ככל הדרוש, אבל כיון שכבר ישנה הזזה, בודאי תוגדל ההטבה, וע"פ האמור בודאי למותר לעוררם לערוך בעוד מועד תכנית בהכנות לייט כסלו הבע"ל.

כנראה ממכתבו, פעולות בתוך האנ"ח זקוקים להרחבה והתפשטות יותר, אבל אינו מבורר הסיבה להעדר זה עד עתה, אם מחוסר זמנו הפנוי או מאיזה סיבות אחרות, ומלבד ההכרח ביותר לפעולות בסביבה האמורה מכמה טעמים חיובים ומכמה טעמים שלילים, הנה בהנוגע אליו הוא בגדר שא"א לעשותה ע"י אחרים, כיון שלפני זמן הי' משתייך להם, משא"כ רוב פעילי צעירי אגו"ח, ולכן שבאם אי אפשר אחרת הנה חלק מפעולותיו בחוגים אחרים יעמיס על שכם חבריו והוא יתעסק יותר בחוג האמור.

הנהגת הצדקה השנתית גם בשנה זו הוא כדאשתקד.

... בברכה לבשו"י בכל האמור.

ג

מוה' יחיאל מיכל יהודא ליב: זלמנוב, בני ברק. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת א, ובהנסמן בהערות שם.

עשיית תכנית מראש: ראה אג"ק חט"ו אגרת ה'תשי"ד (אליו; ושם — ע"ד "ההכרח הכי גדול, להכין תכנית מפורטת בהנוגע לחדש תשרי הבע"ל", דשנת תשי"ח).

האנ"ח: = האנשי חיל.

בגדר שא"א לעשותה ע"י אחרים: ראה מ"ק ט, ריש ע"ב.

כיון שלפני זמן הי' משתייך להם: בעת שירותו שם — ברבנות הצבאית.

הנהגת הצדקה השנתית .. כדאשתקד: ראה אג"ק ח"ד אגרת הישב (אליו), ובהנסמן שם.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ האזינו, י"ג תשרי, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ האזינו, ה'תשל"ג — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון יצא לאור לש"פ וילך, וא"ו תשרי).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום "בשם השם" יא תשרי, ה'תש"פ,
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2019 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2019

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

ב

ב"ה, יט' מני"א ה'תשי"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ווי"ח אי"א עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר יחיאל מיכל יהודא ליב שי'
וזוגי מרת הניא מלכה תחי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבם מו' מני"א והקודמים ...

כותב אשר שבוע זה מסיים את שרותו. ובודאי למותר לעוררו, אשר יחזיק בהקשרים אתם ככל יכלתו באופן האפשרי והמתאים. וגם, אם בשביל זה צריך להשאר אצלם עוד איזה ימים, כי האפשריות שיש לו ע"י להשפיע על החיילים לחזקם בתורה ומצות ולקרב עוד יותר את לבם לאביהם שבשמים – הוא יקר מכל יקר. ובטוח הקב"ה לשלם בעד זה כמה פעמים ככה, בכל המצטרך לו ולזוגי תחי'. קשה מכאן לומר הדרכים בזה, ובודאי יוכל למצאם בהתענינות המתאימה. ואולי אחד הדרכים הוא ג"כ השתתפות בהמכתב עתי היוצא לאור על ידם.

מחנים חוברת כז"כ נתקבלה. וכשיתקבלו השאר יאשרו אותם.

אינני יודע הנוהג בזה, אם עושים מעין מסיבת פרידה אצל החיילים כשעוזבים השרות, ואם יש מקום לקבעה ביום מיוחד המתאים כמו ח"י אלול וכיו"ב.

בברכה לבריאות הנכונה ולזרעא חייא וקיימא,
המחכה לבשורות טובות

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת. נדפסה ב"התקשרות" גלין תקפט ע' 10. תשורה (בלוי, תשס"ה).
מוה"ר יחיאל מיכל יהודא ליב .. מרת הניא מלכה: זלמנוב, בני ברק. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמך בהערות שם.
מסיים את שרותו: ברבנות הצבאית.
מחנים: מכ"ע היול" ע"י הרבנות הצבאית הראשית.

יג. בנוגע להערות אמו"ר על הזהר – הנה בפרשת השבוע בזהר (באדרא זוטא⁷⁷) מסופר אודות הסתלקות של רשב"י: "בההוא יומא דר"ש בעא לאסתלקא מן עלמא והוה מסדר מלוי וכו', וכך אסדרנא לכו, ר' אבא יכתוב ור' אלעזר ברי ילעי וכו'".

ובהערות אמו"ר⁷⁸ (לאחרי שמבאר הרמז ד"ההוא יומא" שהוא ל"ג בעומר, ושייכותו לרשב"י שבחינתו הוא דעת): "בחר בר' אבא לכתובה ובר' אלעזר למלעי בפה, כי, ר' אבא הוא בינה ור' אלעזר חכמה .. הנה כתב הוא בכינה .. ומלעי בפה הוא בחכמה".

וכמדובר כמ"פ שמצד צמצום הנייר והדיו כתב אמו"ר את הערותיו בקיצור גדול – רק הענינים שיתכן שלא יתפסו לבד, ולא ענינים שיכולים לתפוס לבד.

ובנדו"ד ישנו ענין הדורש ביאור: כיון שרשב"י הי' למעלה מר' אבא ור' אלעזר, איך יתכן שרשב"י הוא רק בחי' דעת, ואילו ר' אבא ור' אלעזר הם בחי' בינה וחכמה; איך יתכן שרשב"י שהוא בחי' דעת, ידבר וישפיע לר' אבא ור' אלעזר שהם בחי' בינה וחכמה שלמעלה מדעת? וכפי שיתבאר לקמן.

יד. וכאן המקום להשלים בנוגע לענינים שדובר אודותם בהתוועדות דו' תשרי:

(א) המשך הביאור בנוגע לסיום מסכת שביעית – נכלל בשיחת וא"ו תשרי ס"ו⁷⁹.

(ב) בנוגע להמדובר⁸⁰ שאין אומרים ויודי בר"ה, עליו נאמר⁸¹ "חדות הוי' היא מעוזכם", כיון שכבר נתכפרו כל העבירות כו' – שאלו על זה ממ"ש רבינו הזקן בשו"ע⁸²: "אין אומרים ויודי בר"ה שלא ליתן פתחון פה למקטרג", שמזה משמע, שיש עדיין מציאות של חטאים⁸³.

אך באמת אין זו קושיא, כפי שהובהר כבר אז שבנוגע לר"ה נאמר⁸⁴ "גילו ברעדה", כיון שיש בו שני קצוות:

מחד גיסא – ר"ה הוא יום הדין, שלכן יש בו ענין ה"רעדה", ומצד ענין זה "אין אומרים ויודי בר"ה שלא ליתן פתחון פה כו'".

(81) נחמי' ה, יו"ד.

(82) או"ח סתקפ"ד ס"ב.

(83) חסר קצת (המו"ל).

(84) תהלים ב, יא.

(77) זח"ג רפז, ב.

(78) לקוטי לוי"צ הערות לזח"ג ס"ע תסא

ואילך.

(79) לעיל ע' ... וש"נ.

(80) שיחת וא"ו תשרי ס" (לעיל ע' ...).

אבל ביחד עם זה יש בר"ה גם ענין השמחה — "גילו", אלא שהשמחה היא מכוסה "ברעדה" (ולכן, הורה כ"ק אדמו"ר בנוגע לאמירת "לכה דודי" בר"ה שחל בשבת, שאף שאין אומרים "בשמחה", אומרים "ברנה"⁸⁵), ומצד ענין זה אין מציאות של חטא כלל, כך שאין מקום מלכתחילה לאמירת ווידוי.

ולהעיר, שבנוגע לענין הווידוי גופא מצינו ש"נכון הדבר להתוודות בלחש"⁸² — שזהו מצד ב' קצוות הנ"ל: מצד ענינו של יום הדין, צ"ל הענין של אמירת ווידוי; אבל מצד ענין השמחה, אין מקום לאמירת ווידוי. ולכן צ"ל ענין הווידוי בלחש.

ויש להעיר גם מהדין שמי שצריך להתענות בר"ה, יתענה ביום, אבל לא בלילה⁸⁶ — שגם בזה מודגשים שני הקצוות שבר"ה: ביום — ישנו הענין דיום הדין, ואילו בלילה ישנו ענין השמחה (שהרי יום ולילה הם ב' עניני עבודה שונים, כמובן גם מהחילוק ביניהם בנוגע למי ששכח לומר יעלה ויבוא⁸⁷).

וכן בנוגע לעשי"ת ישנם ב' קצוות הנ"ל⁸⁸:

מחד גיסא — צ"ל עבודת התשובה בתכלית המרירות דוקא, ועד שאפילו מי שאוחר בתשובה עילאה, צ"ל אצלו ענין של מרירות בגלל שלא הגיע עדיין לדרגא עליונה יותר כו';

וביחד עם זה תובעים שיהי' גם קו השמחה — כי, כשמתבונן בזכותו של יהודי שביכלתו לגרום נח"ר להקב"ה ע"י קיום התומ"צ, נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני⁸⁹, הנה מזה גופא צ"ל בשמחה גדולה, וכ"ש כשעוסק בעבודת התשובה, שהיא לא סתם דבר רצוי, אלא על ידה מתקנים את הענינים הבלתי רצויים, ובאופן שלא זו בלבד ש"אין מזכירין לו דבר וחצי דבר ביום הדין"⁹⁰, אלא עוד זאת, שאפילו הענינים שהם היפך הזכיות, מהפכים אותם לא רק ל"שגגות", אלא ל"זכיות"⁹¹ (שלכן, במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם⁹²)

(85) ראה ספר המנהגים חב"ד ע' 60 ואילך). וש"נ.
ובהערה 3. (89) תו"כ ופרש"י ויקרא א, ט. ספרי
(86) ראה שו"ע אדה"ז שם ס"ה. ופרש"י פינחס כה, ח. ועוד.
(87) ראה שו"ע אדה"ז שם סת"צ ס"ג. (90) תניא אגה"ת רפ"ב.
וש"נ. (91) יומא פו, ב.
(88) ראה גם שיחת ש"פ האזינו, שבת (תו"מ חנ"א ע' 32 פ"ז ה"ד. וראה דרמ"צ קצא, סע"א.
שובה, תשכ"ח ס"ט

אלקיך את שבותך גוי' ושב וקבצך מכל העמים" (כמבואר בשער¹⁵⁷ התשובה)³³.

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאָוואָ".]

(157) לאדמו"ר האמצעי — בתחלתו.

הוספה

א

ב"ה, שלחי אלול ה'תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

האברך יחיאל מיכל יהודא ליב שי

שלום וברכה!

מכתבו נתקבל, וכן הפ"נ.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע לו ברכתי, ברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לת"ת ביראת שמים ולהשפעה ברוח זה במחנו — ובפרט בהנוגע לקיום מצות מעשיות — ושיכיר בפנימיות גודל אושרו וזכותו שהוטלה עליו שליחות המקום זו

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת. נדפסה ב"התקשרות" גליין תקצ ע' 10. תשורה (בלוי, תשס"ה).
האברך יחיאל מיכל יהודא ליב: זלמנוב, תל אביב. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקנ, ובהנסמך בהערות שם. לקמן אגרות הבאות.
ולהשפעה .. במחזנו: הנמען שירת אז ברבנות הצבאית. וראה גם אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקח (ס"ב).

ובכן: לגבי משה מצינו שהוא בחי' הדעת. וידועה השאלה בזה: הרי ישנם גם הספירות חכמה ובינה שלמעלה מדעת?

ומבואר בזה, שבחינתו של משה היא בחי' דעת עליון¹⁴⁷ וולכן לגבי משה רבינו יראה היא מילתא זוטרתית¹⁴⁸, כיון שדעת עליון הוא נעלה הרבה יותר מיראה¹⁴⁹, שהוא למעלה מחכמה ובינה (ועד שמחבר אותם)¹⁵⁰ — להיותו בקו האמצעי שעולה עד פנימיות הכתר¹⁵¹, ולכן פועל בכל סדר ההשתלשלות, הן במדרגות שלפניו והן במדרגות שלאחריו, שיוורד למטה ביותר עד למלכות (שייך לענינו של ר"ה).

כו. והנה, ענינו של משה רבינו שייך גם לכל אחד מישראל:

ובהקדים — שבענין "אפתשטותא דמשה שבכל דרא"¹⁵² יש ב' פירושים:

(א) ההתפשטות של משה רבינו שבדור בכל אחד מאנשי הדור¹⁵³, כמובא באגה"ק¹⁵⁴ ש"מתפשטת הארתו בכל דרא ודרא לששים רבוא נשמות כמו שמש המאיר מתחת לארץ לששים רבוא כוכבים" (והדיוק בזה: (א) "כמו שמש המאיר כו", שאינו פועל חסרון כלל בשמש, (ב) שמאיר גם לאלו שנמצאים בדרגא ד"מתחת לארץ").

(ב) ההתפשטות של משה רבינו בנשיאי ישראל שבכל דור ודור¹⁴⁷ (שלכן נשיאי ישראל הם למעלה מחכמי ישראל).

ושניהם אמת — כיון שההתפשטות של משה רבינו בכל אחד מישראל היא ע"י התפשטותו בנשיאי הדור.

ומזה יש נתינת כח לכל אחד מישראל להתנהג כפי רצונו של משה, ועד שגם אצלו יהי' ענין היראה מילתא זוטרתית, כי, "אף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לכו לגשת כו" למדרגת משה רבינו, "מ"מ הרי אפס קצהו ושמץ מנהו .. מאיר לכללות ישראל בכל דור ודור"¹⁵⁵.

וזהו גם מה שבכחו של כל אחד מישראל לפעול ברה"ה הענין ד"תמליכוני עליכם"¹⁵⁵ (שקשור עם יראה עילאה), ובאופן ש"אתם נצבים היום כולכם"¹⁵⁶, כולם יחד באותה דרגא, ועי"ז נעשה הענין ד"ושב ה'

(147) תניא רפמ"ב.
 (148) ברכות לג, ב. וש"נ.
 (149) ראה גם תו"מ סה"מ אב ס"ע רצו.
 (150) ראה תו"א משפטים עו, ב.
 (151) המשך תער"ב ח"א ע' רכ ואילך.
 (152) תש"ז ע' 152.
 (153) תניא פמ"ד (סג, א).
 (154) סוסז"ך.
 (155) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.
 (156) ר"פ נצבים.

— שענין זה יכול להיות רק מצד הקב"ה שהוא נמנע הנמנעות⁹³ — הרי בודאי שצ"ל בשמחה גדולה ביותר.

ולהעיר, שבכללות ענין התשובה יש שתי קצוות: (א) מצות תשובה כפשוטה — על חטאים כו', (ב) "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה" (כנ"ל ס"ד), שזהו גדר אחר לגמרי בענין התשובה, שאינו שייך כלל לענין של חטאים כו'.

טו. ויש להוסיף, שכללות הענין של שתי קצוות, שזהו דבר פלא — מצינו (לא רק בנוגע לר"ה, אלא) גם במשך כל השנה כולה:

בנוגע לענין השמחה והמרירות — מבאר רבינו הזקן בתניא⁹⁴ שישנו הענין ש"ככי" תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא"⁹⁵. וכמו בקריאת שמע על המטה באמירת "למנצח מזמור לדוד"⁹⁶, שבתחילה מדובר אודות תיקון ענינים בלתי-רצויים כו', ומיד לאח"ז אומרים "תשמיעני ששון ושמחה"⁹⁷.

ולהעיר גם מדברי רבינו הזקן, ש"עכשיו .. שאין הכל יכולין להפוך לבם כרגע מן הקצה, אזי עצה היעוצה להקדים כו", היינו, שיש לחלק זאת לזמנים שונים שבהם יעמדו בתנועות הפכיות.

טז. ועד"ז מצינו תנועות הפכיות בנוגע לכו"כ ענינים — ולדוגמא:

בנוגע לתורה: מחד גיסא — הרי היא למעלה מהעולם, וביחד עם זה, ירדה התורה למטה לברר בירורים כו' ולצרף את הבריות⁹⁸, ולא עוד אלא שגם בהיותה למטה רואים את מעלתה כפי שהיא בשרשה, למעלה מהעולם. ועד"ז בנוגע לפרטי הדרגות דתומ"צ — שישנו הענין ד"תורת הוי"ו" וישנו הענין ד"תורת י"ו", וכן במצוות יש "מצוות הוי"ו" ויש "מצוות י"ו"¹⁰⁰.

בנוגע לנש"י: "נשמה שנתת בי טהורה היא"¹⁰¹, "חלק אלקה ממעל ממש"¹⁰², ועד למזל הנשמה כו'¹⁰³, וביחד עם זה, ירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁰². ועוד זאת, שדוקא בה בשעה שנמצאת למטה, בבירא עמיקתא, יכולים להגיע לדרגא הכי נעלית של הנשמה.

(93) ראה תו"מ חכ"ט ריש ע' 160. וש"נ.
 (94) ספל"ד. אגה"ת רפי"א.
 (95) זח"ג עה, א.
 (96) תהלים נא.
 (97) שם, יו"ד.
 (98) ב"ר רפמ"ד. וש"נ.
 (99) ראה סה"מ תרנ"ח ע' רו. תרנ"ט ע' טז. ועוד.
 (100) ראה לקו"ת במדבר ט, ג. סידור (עם דא"ח) שער הציצית ד, ד. ובכ"מ.
 (101) נוסח "אלקי נשמה" בברכות השחר (ברכות ס, ב).
 (102) ע"פ לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.

ועד"ז בנוגע להקב"ה, עליו נאמר¹⁰³ "את השמים ואת הארץ אני מלא" — הנה ידועה השאלה שלפעמים מבואר ש"אני מלא", "מלא" דייקא, קאי על בחי' ממלא כל עלמין¹⁰⁴, ולפעמים מבואר ש"אני מלא", "אני" דייקא, קאי בחי' סובב כל עלמין שמקיף את השמים והארץ בהשוואה¹⁰⁵, אלא ששניהם אמת, כיון שבעצמות ישנם שני הקצוות כו'.

ויש להביא דוגמא גם מספירת הכתר, שמחד גיסא הרי זה אור נעלה ביותר שלמעלה מסדר השתלשלות, וביחד עם זה, "אוכם הוא קדם עילת העילות"¹⁰⁶, ש"אוכם" מורה על דרגא תחתונה ביותר.

יז. וההוראה מזה בעבודה:

כל אחד מישראל, גם מי שנמצא בדרגא תחתונה שאוחז רק בתשובה תתאה — ביכלתו להגיע לתשובה עילאה.

וכמודגש גם בר"ה, שבנ"י מכתירים את הקב"ה למלך, וכיון שהמכתיר את המלך צ"ל למעלה מהמלך, נמצא, שבנ"י עומדים למעלה מהקב"ה, כביכול, ולכן בכחם להכתיר אותו למלך. וכל זה — למרות שר"ה הוא יום הדין, ועד ש"מלאכים יחפזון כו"¹⁰⁷, וכ"ש אלו שלמטה ממלאכים, ואעפ"כ, גם יהודי שנמצא במצב ירוד למטה ביותר, ה"ה מכתיר את הקב"ה למלך!

ולכן, כשפוגשים יהודי ברחוב, צריך לדעת שהוא "חלק אלקה ממעל ממש", ומבלי הבט על כך שהוא רחוק מאלקות, צריך לקרב אותו — מתוך ידיעה שבשביל זה שלחו והורידו אותו למטה בעוה"ז התחתון — ולפעול אצלו מעמד ומצב של אור, ועד להענין דאתכפיא סט"א ואח"כ אתהפכא כו', שעיי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין¹⁰⁸.

ואופן הפעולה עם הזולת צ"ל מתוך שמחה ותענוג, בהתאם להוראה דיום השבת שכל הענינים שבו צריכים להיות מתוך תענוג, ועד שאפילו שינה בשבת¹⁰⁹ תענוג¹¹⁰.

(103) ירמי' כג, כד.
 (104) ראה מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ויקהל ע' שצח. וראה גם תו"מ ח"י ע' 316. חיי"ט ריש ע' 202.
 (105) ראה תו"א ויקהל פט, ב. לקו"ת צו יא, ריש ע"ב. יג, א. ובכ"מ.
 (106) תקו"ז ת"ע (קלה, ב).
 (107) פיוט "ונתנה תוקף" דימים הנוראים.
 (108) זח"ב קכה, ב.
 (109) כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף בבת-שחוק: וכאשר יהודי יושב וישן בהתוועדות ה"ה מקיים מצות עונג שבת...
 (110) ראה לקו"ש חיי"ב ע' 254 הערה 50. וש"נ.

הצרה של "מיהו יהודי", שזהו ענין של שטות שאין לו מציאות כו', שרוצים לערב זרים בנחלת ה', שאע"פ שהם זרים שאינם שייכים לנחלת ה', בנ"י שהם חלק אלקה ממעל, רוצים להכניסם בין בני ע"י גיור שלא כהלכה, שאינו נחשב לגיור כלל, ואין להאריך בזה בעמדנו בעשי"ת כו', כי אם לפעול שיפטרנו מצרה זו כו'.

ובהמשך לזה באים לפרשת "וזאת הברכה אשר ברך משה"¹³⁷ — ברכתו של משה רבינו, רעיא מהימנא, כפי שנמשכת בכל דור ודור ע"י עבדיו הנשיאים,

— ובמיוחד הברכה ד"ושב ה' אלקיך את שבותך גו' ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך גו"¹³⁸ (באופן שרק "מכרם" ו"הסגירם", אבל הם בשלימות), באופן ש"אתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"¹³⁹ — כל אחד ואחד מישראל, כולל גם גרים שנתגיירו כהלכה, שעליהם נאמר¹⁴⁰ שהם מתייחסים "למי שאמר והי' העולם" —

ועד לסיום הפרשה: "מעונה אלקי קדם"¹⁴¹, "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב"¹⁴², "עד הים האחרון"¹⁴³ — כמובא בפירוש רש"י: "אל תקרי הים האחרון אלא היום האחרון", דקאי על הימים האחרונים ועד ליום האחרון של הגלות, שאז תתחיל "אתחלתא דגאולה" ועד לגאולה בפועל.

* * *

כה. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר:

ובהקדים — שמצינו בכ"מ¹⁴⁴ שרשב"י בדורו הי' בדוגמת משה רבינו בדורו. וכמובן גם מהמבואר בנגלה דתורה בנוגע לרשב"י וחברייא דילי' שתורתם אומנותם¹⁴⁵ — שזהו בדוגמת ענינו של משה רבינו, שהתורה נקראת על שמו, כמ"ש "זכרו תורת משה עבדי"¹⁴⁶. ולכן, מהמבואר בנוגע למשה רבינו, יובן גם בנוגע לרשב"י, כיון שהם באותה דרגא.

(137) ר"פ ברכה.
 (138) נצבים שם, ג.
 (139) ישע"י כז, יב. הובא בפרש"י נצבים שם.
 (140) תשובת הרמב"ם — נדפסה ברמב"ם הוצאת שולזינגער (ני. תש"ז) בהוספות לח"א סי"ט. תשובות הרמב"ם (ירושלים, תש"כ) כרך ב סרצ"ג.
 (141) ברכה לג, כז.
 (142) שם, כה.
 (143) שם לד, ב.
 (144) ראה עמק המלך סב, ד. סידור (עם דא"ח) שער הל"ג בעומר דש, סע"ב. שו, ריש ע"ב.
 (145) שבת יא, א.
 (146) מלאכי ג, כב. וראה שבת פט, א. שמו"ר פ"ל, ד. וש"נ.

וכאן רואים הוראה נפלאה — שאפילו כאשר בני"י נמצאים במעמד ומצב בלתי רצוי, ועד לאופן ש"לא שערום אבותיכם"¹²⁷, שאין למטה מזה, הנה גם כאשר הקב"ה מענישם, הרי זה רק באופן ש"צורם מכרם וה' הסגירם", אבל לא באופן של פגיעה בבני"י עצמם ("אָגְרִירֵן דעם אידן") ח"ו, לא בגופם, ואפילו לא בנכסיהם, ועאכו"כ בנוגע לבנים ובנות כו', שנשארים בשלימותם.

והענין בזה:

בעצם לא רוצה הקב"ה בכלל מציאות של רע כו', וכדברי הגמרא¹²⁸ "ארבעה (שלשה¹²⁹) מתחרט עליהן הקב"ה שבראם כו' יצר הרע דכתיב¹³⁰ ואשר הרעתי", כך, שכל ענין העונש כו' אינו אלא בדרך טפל — כדי לעורר את בני"י לתשובה, כמ"ש¹³¹ "והי' כי יבואו עליך כל הדברים האלה וגו' ושבת עד ה' אלקיך גו'", והוא בטוח שכל אחד מישראל ישוב בתשובה, כמ"ש¹³² "כי לא ידח ממנו נדח", להיותו "חלק אלקה ממעל ממש"²².

ולכן, העונש הוא רק באופן ש"צורם מכרם וה' הסגירם", אבל לא באופן שגוי יוכל לפגוע ח"ו ביהודי, דכיון שיהודי הוא "חלק אלקה", הנה כשם שאף אחד אינו יכול לפגוע בהקב"ה, כך לא יכול אף אחד לפגוע ביהודי!

כג. אך עדיין יכולים לחשוב, שיש חילוקים בנוגע לדרגת האלקות שבכל אחד מישראל — אם היא בגילוי, כפי שהי' בזמן הבית (שאז האיר אלקות בביהמ"ק, שבו הי' הענין ד"מקום ארון אינו מן המדה"¹³³), או שהיא בהעלם, באופן ד"השוכן אתם בתוך טומאות"¹³⁴.

ועל זה ממשיך הכתוב¹³⁵: "כי אשא אל שמים ידי ואמרת חי אנכי לעולם", וכפירוש רש"י: "בשבועה", והרי ענין השבועה פועל תוקף הדבר בכל מעמד ומצב ללא שינויים.

כד. ומזה באים לסיום הענין: "וכפר (ע"י המזבח) אדמתו עמו"¹³⁶, שהקב"ה יפייס אדמתו ועמו על הצרות שעברו עליהם — כולל ובמיוחד

(127) פרשתנו לב, יז.

(128) סוכה נב, ב.

(129) ירושלמי תענית פ"ד סה"ד.

(130) מיכה ד, ו.

(131) נצבים ל, א"ב.

(132) ע"פ שמואל-ב יד, יד.

(133) יומא כא, סע"א. וש"נ.

(134) אחרי טז, טז ובפרש"י.

(135) פרשתנו לב, מ.

(136) שם, מג ובפרש"י (וראה כתובות

קיא, א ובחדא"ג מהרש"א שם. הובא באוה"ת

פרשתנו ע' איתשא).

וכיון ששנה זו קשורה עם ענין השבת (כנ"ל ס"ג) — הנה יה"ר שיהיו כל הענינים מתוך תענוג³³.

* * *

יח. בהמשך להמדובר לעיל אודות ב' התנועות ד"גילו ברעדה" שבר"ה, ועד"ז בכמה ענינים כיו"ב — יש להזכיר עוד ענין השייך לזה (עכ"פ שייכות רחוקה):

בנוגע לשתיית משקה — מצינו ב' קצוות: מחד גיסא — הרי זה דבר המאוס, כהלשון הידוע בשיחות רבותינו נשיאינו¹¹¹, שלכן לוקחים משקה רק בזמנים מיוחדים כו'; ולאידך גיסא — יש בו ענין נעלה, כמבואר בשיחות רבותינו נשיאינו¹¹² בענין משקין את הבהמה כו', שמועיל להסרת הסירכות, ולהפשט העור מן הבשר עד שלא ישאר עוד דבוק לבשר וכו', נוסף על הענין ד"גדולה לגימה שמקרכת"¹¹³.

ולכן: מחד גיסא — צריך לקחת משקה, כיון שיש בזה תועלת כו', אבל לאידך גיסא, כיון שיכולים לבוא מזה ענינים בלתי רצויים, יש להזהר כו', ואדרבה: ככל שלוקחים פחות, פועלים יותר.

ובהתאם לכך ישנו גם הענין של חלוקת משקה מההתנועות בכדי שיפעל פעולתו, וכאמור, החידוש הוא שלוקחים מה שפחות, ועי"ז פועלים הרבה כו'.

יט. וכאן המקום להזכיר גם אודות הנח"ר המיוחדת מזה שהנהיגו לאחרונה "הכנסת אורחים" באופן של "אשל"¹¹⁴ עבור האורחים שמגיעים לכאן לחודש תשרי (חלקו או כולו) מכל קצוי תבל, כולל ובמיוחד — אלו שיצאו לאחרונה מרוסיה.

ובהקדמה:

הענין שהאורחים באים לכאן לחודש תשרי הוא ע"ד וכדוגמת ההנהגה שהיתה בזמן הבית, שבשלוש רגלים היו בני"י עולים לירושלים, והיו מתאכסנים אצל תושבי ירושלים, ועי"ז זיכו אותם במצוה הגדולה של הכנסת אורחים.

ולכן, קיום מצות הכנסת אורחים כאן, ממהרת את קיום מצות

(111) ראה בהנסמן בתו"מ חל"ו ס"ע 351

(113) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.

(114) = אכילה שתי' לינה (וראה לקו"ש

(112) ראה סה"ש תרצ"א ע' 184 ואילך. חט"ו ס"ע 501).

וש"נ.

הכנסת אורחים בירושלים הבנוי, שתושבי ירושלים יקבלו ויכניסו את האורחים שיבואו מכאן, כפי שיהי בגאולה האמיתית והשלימה בביאת משיח צדקנו, שיוציא מהגלות את כל בני, ו"כספם וזהבם אתם" ¹¹⁵, ויביא אותם לארץ ישראל, שעתידיה שתתפשט בכל הארצות, ועתידיה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל ¹¹⁶ (ועד"ז בנוגע לביהמ"ק שיתפשט בכל ירושלים), בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן קנקן משקה למנהל הכנסת-האורחים, וכן לכמה מהאורחים. ואח"כ אמר:

מסתמא ישנם כאלו שמהרהרים מדוע לא נתנו להם משקה. אך באמת, במשך הזמן יתנו משקה גם להם, ועד שיתנו משקה לכולם.

ועי"ז נזכה לשתות כשיהי' כולה משקה (כמובא בהמשך וככה ¹¹⁷ מדברי רבינו הזקן), כשיקויים היעוד ¹¹⁸ ש"יצאו מים חיים מירושלים וגו'".

* * *

כ. בנוגע לביאור בפירוש רש"י (עכ"פ קיצור ונקודת הדברים) —

הרי זה מובן ממ"ש בפסוק עצמו:

לאחרי "איכה ירדוף אחד אלף" — ממשיך הפסוק ומבאר: "אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם" (מכרם ומסרם בדינו), היינו, שהאפשרות לכך שאחד מאוה"ע ירדוף אלף מירושל היא רק בגלל שהקב"ה מכרם ומסרם.

וכיון שעושים זאת בכחו של הקב"ה — שוב אין מקום להשוות זאת למ"ש במדה טובה "ורדפו מכם חמשה מאה" (ולקשות איך יתכן שמדת פורענות מרובה ממדה טובה), כיון שיש חילוק בין מלחמה שנעשית ע"י בני-אדם למלחמה שנעשית ע"י הקב"ה:

במלחמה שנעשית ע"י בני אדם — הנה לכל לראש יש צורך להבהיר ליוצאים במלחמה אודות "האיש הירא ורך הלבב" ש"יילך וישוב לביתו וגו'" (ככל פרטי הדברים שנאמרו בפ' שופטים ¹¹⁹), ובמלחמה גופא מצינו כמה חילוקי אופנים כו', וכמו המלחמה של אברהם אבינו נגד ארבעת המלכים, "שגבורים היו, ואעפ"כ לא נמנע אברהם מלרדוף אחריהם" ¹²⁰, אבל עדיין הי' זה באופן ש"וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר

ושלש עשרה" ¹²¹. ומובן, שכאשר מלחמה כזו מתנהלת באופן ש"רדפו מכם חמשה מאה", הרי זה חידוש גדול.

אבל בודאי אין זה בערך לגבי מלחמה שנעשית ע"י הקב"ה — "צורם מכרם וה' הסגירם", שאז לא יפלא כלל ש"ירדוף אחד אלף".

ובנוגע לחילוק בין מדה טובה למדת פורענות במלחמה שנעשית ע"י הקב"ה, אכן מצינו שמרובה מדה טובה ממדת פורענות — כי, במדת פורענות יש צורך לכל-הפחות ש"ירדוף אחד אלף" (ולא סתם אחד, אלא עליו להיות גבור), ואילו במדה טובה נעשית המלחמה כולה ע"י הקב"ה בעצמו, כמ"ש ¹²² "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", וכפי שפירש רש"י על הפסוק ¹²³ "כל סוס פרעה", "וכי סוס אחד הי', אלא מגיד שאין כולם חשובין לפני המקום אלא כסוס אחד".

כא. ובנוגע להמשך הכתוב "ושנים יניסו רבבה" — הנה ¹²⁴:

כשם שבפ' בחוקותי מוסיף הכתוב (לאחרי "ורדפו מכם חמשה מאה") "ומאה מכם רבבה ירדפו", שזהו חמש פעמים ככה, היינו, שכל אחד רודף לא רק עשרים (כהחשבון ד"חמשה מאה"), אלא כל אחד רודף מאה, ולכן "מאה .. רבבה ירדפו" — כך גם בפרשתנו מוסיף הכתוב (לאחרי "איכה ירדוף אחד אלף") "ושנים יניסו רבבה", שזהו חמש פעמים ככה, שכל אחד רודף לא רק אלף ("אחד אלף"), אלא חמשת אלפים, שלכן "שנים יניסו רבבה".

ואף שמדה טובה צריכה להיות מרובה ממדת פורענות, ולא באופן ששניהם בשוה — הרי מפורש בקרא ¹²⁵ "והי' כאשר שש ה' עליכם להיטיב אתכם גו' כן ישיש ה' (את אויביכם) עליכם וגו'", היינו, שתמורת הטובה תבוא פורענות, ולכן הם במדה שוה.

כב. וכאן רואים שגם בפשטות הכתובים ישנם ענינים נפלאים:

במדה טובה נאמר לא רק "ורדפו מכם חמשה מאה", אלא גם "ונפלו אויביכם לפניכם לחרב"; ואילו כאן, במדת פורענות, נאמר רק "ירדוף גו' יניסו גו'", "צורם מכרם וה' הסגירם", שמכירה ("מכרם", ועד"ז "הסגירם", ע"ד "ויסגור ה' בעדו" ¹²⁶) אינה אלא שינוי רשות, אבל הדבר עצמו נשאר בשלימותו.

124) סעיף זה — ע"פ פתקא שכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א במוצאי ש"ק.
125) תבוא כח, סג (ובפרש"י).
126) נח ז, טז.

121) שם, יד.
122) בשלח יד, יד.
123) שם, כג.

115) ישע"י ס, ט.
116) ראה פס"פ' שבת ור"ח. ספרי ר"פ דברים. יל"ש ישע"י רמז תקג.
117) תרל"ז רפמ"ו (סה"מ תרל"ז ח"ב ע'
תצא ואילך). וש"נ.
118) זכרי' יד, ח.
119) כ, ח.
120) פרש"י לך יד, ט.